

Samenvatting brochure Traumasensitief onderwijs

In de multimediale brochures van het Kenniscentrum Hoogbegaafdheid belichten we telkens een ander thema. Dit keer: traumasensitief onderwijs.

Traumasensitief onderwijs voor (hoog)begaafde leerlingen vraagt om een bewuste en zorgvuldige benadering van hun ontwikkeling. (Hoog)begaafde kinderen ontwikkelen zich vaak asynchroon: hun cognitieve vaardigheden zijn vaak verder ontwikkeld dan hun emotionele of sociale vaardigheden. Dit kan ertoe leiden dat zij anders reageren op uitdagingen, verwachtingen en sociale situaties dan leeftijdsgenoten. Wanneer hier onvoldoende rekening mee wordt gehouden, kan dit stress, frustratie of gevoelens van onbegrip veroorzaken. Het is daarom essentieel dat onderwijsprofessionals zich bewust zijn van deze ongelijkmatige ontwikkeling en hun pedagogische aanpak hierop afstemmen.

Om schooltrauma's goed te begrijpen, is het belangrijk vanuit een ontwikkelingsgericht perspectief te kijken naar de normale emotionele en sociale ontwikkelingstaken van kinderen. (Hoog)begaafde leerlingen moeten, net als andere kinderen, deze taken doorlopen om veerkracht te ontwikkelen en weerbaar te worden in onregelende situaties. Krijgen zij onvoldoende kansen om deze ervaringen veilig te doorlopen, dan kan dit hun veerkracht verminderen en kan een moeilijke ervaring een grotere impact hebben.

Omgaan met frustraties en uitdagingen

Een belangrijk onderdeel van traumasensitief onderwijs is het zorgvuldig omgaan met frustraties en uitdagingen. (Hoog)begaafde leerlingen hebben behoefte aan leerervaringen die hen uitdagen, maar het omgaan met tegenslag kan voor hen extra moeilijk zijn, vooral wanneer zij gewend zijn dat leren vanzelf gaat. Frustraties moeten daarom gedoseerd worden aangeboden: uitdagend genoeg om groei te stimuleren, maar niet zo groot dat deze overweldigend worden. Zo ontwikkelen kinderen geleidelijk veerkracht en leren zij dat fouten maken een normaal onderdeel van leren is.

Begeleiding in de leerkuil

Het begeleiden van leerlingen in leerkuilervaringen is een andere cruciale factor. De leerkuil staat voor het proces waarin leerlingen geconfronteerd worden met een uitdaging, tijdelijk vastlopen en vervolgens nieuwe strategieën ontwikkelen om verder te komen. Voor (hoog)begaafde leerlingen kan dit intens zijn, omdat zij vaak minder ervaring hebben met doorzetten bij moeilijkheden. Actieve begeleiding helpt hen gevoelens van onzekerheid en frustratie te reguleren en laat zien dat moeite doen, fouten maken en opnieuw proberen essentieel zijn voor leren en persoonlijke ontwikkeling.

Preventie

Preventie van traumatische ervaringen begint bij de kwaliteit van de pedagogische relatie tussen leraar en leerling. Een veilige en ondersteunende omgeving is cruciaal, vooral voor leerlingen die gevoelig zijn voor stress of overprikkeling. Pedagogische kwaliteit houdt in dat leraren de tijd nemen om te vertragen wanneer nodig, nabij blijven, betrokkenheid tonen, luisteren en steun bieden. Tegelijkertijd vraagt goed onderwijs ook om uitdaging en duidelijke grenzen. (Hoog)begaafde leerlingen hebben behoefte aan betekenisvolle leerervaringen die hun denkvermogen aanspreken en hen stimuleren om verder te groeien. Grenzen geven structuur en voorspelbaarheid, wat bijdraagt aan veiligheid, maar moeten worden gesteld zonder de relatie onder druk te zetten.

Pedagogische grondhouding

Traumasensitief onderwijs is geen losse methode of interventie, maar een pedagogische grondhouding. Het erkent zowel de kracht als de kwetsbaarheid van leerlingen. (Hoog)begaafde kinderen beschikken vaak over sterke cognitieve vermogens, maar hebben net als andere kinderen ondersteuning nodig op sociaal-emotioneel vlak. Door oog te hebben voor beide aspecten kunnen leraren een leeromgeving creëren waarin leerlingen zich veilig voelen en zich optimaal kunnen ontwikkelen.

In zo'n omgeving krijgen kinderen de kans om te groeien in hun talenten én persoonlijke ontwikkeling. Zij leren omgaan met uitdagingen, ontwikkelen veerkracht en ervaren steun van de volwassenen om hen heen. Wanneer leerlingen zich gezien, begrepen en veilig voelen, ontstaat ruimte voor nieuwsgierigheid, creativiteit en doorzettingsvermogen. Op deze manier draagt traumasensitief onderwijs bij aan een schoolklimaat waarin (hoog)begaafde leerlingen zich zowel cognitief als sociaal-emotioneel kunnen ontplooiën.